

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39.

Fylke: Telemark.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Nissedal.

Emne: Høgtidsmat ved familie-

Bygdelag: Kyrkjebygda.

festet.

Oppskr. av: Sven Grimstvedt.

Gard: Grimstvedt.

(adresse): Seljord.

G.nr. 12 Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Jörgen Grimstvedt, f.1872. Bonde og bankkasserar.

SVAR

A. Fødselen.

1. Ja.
2. Helst i grupper, men og åleine.
3. Ja, av og til.
4. Kring 8 dagar etter.
5. Ei gong.
6. Det var smørgraut, feitgraut, risgraut, kling eller kake.
7. -
8. Grauten var i sendingsbytte, som gjerne var brend inn roser på. Eller og rosemåla eller utskora. Lefsa, klinga, bar dei i sendingsask. Den var rund og ofte brend roser i.
9. Dei kalla alt saman for SENDING.
10. Ar kona frisk gjekk ho sjöl, men ho kunne og senda dötteri eller tenestegjenta.
11. För var det vanleg at mannen fylgde og bar grauten. Han vart då og gjerne røpa inn. Men dette er det etter kvart blitt slutt på. Kona gjeng åleine.
12. Dei fekk öl, kaker, -og kaffe og mat. Stundom og middag. Ingen skilnad om det var gut eller gjente.
13. Det kallst sendingslag.
14. Nei, ikkje brukt.
15. För i tuda bare til gifte. Nå og til ugifte stundom, men ikkje så mannjamt.
16. Det er endå i bruk å senda graut. Men sukkerbröd t.d. komi bruk kring 1910. lautkake kring 1930. Elles kunne ein gje koppar, krus, fat og tøy.
17. Nei.
Men den fyste karen, mannen, som kom i huset etter barnsöl, laut leggja på vogga. Gjorde han ikkje det, ville den vesle reisa med hatten frå han, sa dei.
Det hende og at folk la pengar på vogga. t.d. 10 kr.
18. Denne skikken er stort sett burte.
19. Det var ikkje noko fast med det, men kom det nokon, så var det faddrar og dei aller næraste.
20. Det kallst DÅPSLAG.
21. Sendingen hadde dei med seg. För var det gjerne vanleg suppmat.
22. Den som bar barnet gav gjerne mest.
23. Nå er det vanleg slekt og nære vener.

Emne nr.39. Høgtidsmat. (Nissedal).

24. a. Det var sjeldan. Tok til litt kring 1890.
b. Det slumpa for eldre folk med runde år.
25. Nå er det ofte selskap, helst ved runde ~~tal~~ tal.
Det er etter som det fell seg. Ofte vert det ~~ikkje~~/
ikkje bede, men det kjem folk av seg sjölv.
26. Det er sjeldan at vaksene bed nokon nå,- folk bare kjem.
27. Av og til kjem gjestene med gåver. "en det er på ingen måte noko plikt.
28. Det er gjerne om kvelden dei kjem, og det bli servera öl, kaffe og kaker,- og sume tider varmrett.
29. Ja of-te sjokolade, og blautkaker, -og for born ofte ~~ljos~~/ ljøs på kaka.

C. Konfirmasjon.

30. I gamal tid ikkje noko særskilt feiring.
31. Ja, ofte. Kom i bruk kring 1915. Fyrst og fremst
32. slekta, men lærar og prest er gjerne med ein eller annan stad.
33. Gjestene har med seg sending.
34. Dei som er bedne har med, eller sender gåver.
35. Nei.

D. Bryllup.

36. Ikkje i gamal tid, men av og til i nyare tid.
- 37.-
38. a. Det var gjerne tri måltid.
b. Fyrst var det öl.
Så kling, gomme smörbröd og kaffe.
~~Kjöt~~suppe, kjöt, erter, poteter - Ikkje dessert.
Kjötssuppe
----- Jolekake, smörbröd, spekekjöt smör og gomme.
- c. Ikkje nokon sers.
- d. Nei, det var som regel same slag mat.
39. Dei hadde med kjöt, lefse,
Av lefse 4 kast. Det er 16 leivar. Det vart nytta ei mork smör til kvart kast. Til dette hörde eit spann med gomme (4-5 liter)
40. Nei.
41. Nei. gjestene hadde det med seg når dei kom. Det var gjerne 1 saulår.
42. Det var bare SENDING.
43. Gjestene kom med det i sendingsask.
- 44.-
- 45.-
46. Ei kokke stod for matem. Men det vart ikkje s sendt med noko heim att.
47. Ja, gjerne to dager. Men helst bare ein dag.
48. Sume held bryllup på hotell eller i byen.
49. Ja, av og til.
50. Dei fær gåver etter kvart.
51. Ja, av og til, men bare med runde tal.

E.Gravöl.

52. Grenda , slekt og vener.
 53. 1 dag.
 54. Tre mål som i bryllop. Det vart servera ved langbord.
 55. Nei.
 56. Middag.
 57. Bare i heimen.
 58. Gjestene hadde med Sending.
 59. Ein hadde ein duk rundet sendingen , -og la han i ein ask .
 60. -
 61. Nei.
 62. Har halde seg om lag på same måten som nå.
 63. Det vart bryggja sterkt öl. Brennevin svært lite nytta i gravöl.
 64. Nei.
 65. Det er som regel öi og kaker. Vanleg festmiddag. Sume brukar i det siste feitgraut eller ~~rjm~~ rjomegraut. Så er det kaffe og kaker.
 Gjerne öl eit par gonger til, og mange gonger kveldsmat.
 66. Nei ,mest aldri.
 67. Det hender, særleg etter einslege.
 68. Nå bed ein gjerne i avisene, - men för hadde ~~ix~~ ein bedarmann som gjekk ikring og bad inn .
 69. För kring 20 år sida, i trettiåra.

F.Nye fester.

70. Nei ingen tradisjon om maten 17.mai.
 71. Ja, nå er det ganske vanleg. Byrja för kring 20 år sidan, - i trettiåra .
 72. Ja, farsdagen bli og etter kvart meir feira.
 73. Nei.
 74. Nei, dei fleste bakar sjölve.
 75. Gjennom aviser, - og hefte.